

การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดการปัญหายาเสพติด ของชุมชนตำบลหนองบอน อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

ธนกร จิตรหาญ¹, ณัฐสิทธิ์ ธนศิลป์², วรณกานต์ โปรตประโคน³,
กัลยกร เอียงประโคน⁴ และ สถาพร วิชัยรัมย์⁵

Received : 2 October 2024

Revised : 13 December 2024

Accepted : 25 December 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมต่อการจัดการปัญหายาเสพติดของผู้นำชุมชนและประชาชนในพื้นที่ตำบลหนองบอน 2) เพื่อศึกษาระดับปัจจัยการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดการปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลหนองบอน 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดการปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลหนองบอน และ 4) เพื่อศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยผู้นำชุมชนและประชาชนในพื้นที่ตำบลหนองบอน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้นำชุมชนและประชาชนที่อาศัยในเขตพื้นที่ตำบลหนองบอน อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 380 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย สถิติพรรณนา ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติอนุมานประกอบด้วย ค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์แบบเพียร์สันและการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ แบบสัมภาษณ์วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหายาเสพติดของผู้นำชุมชนและประชาชนในพื้นที่ อยู่ในระดับปานกลาง โดยการมีส่วนร่วมในการรับข้อมูลข่าวสารมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.46$) และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 2.58$) ระดับปัจจัยการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนมีภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.70$) ขณะที่การสนับสนุนจากภาครัฐและองค์กรอื่นๆ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.17$) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดการปัญหายาเสพติดมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนและประชาชนในพื้นที่ โดยเมื่อปัจจัยการมีส่วนร่วมเพิ่มขึ้น ระดับการมีส่วนร่วมจะสูงขึ้นเช่นกัน ปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงโดยปัจจัยทั้ง 5 ด้านนี้สามารถพยากรณ์ระดับการมีส่วนร่วมได้ถึงร้อยละ 81.60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม, ผู้นำชุมชน, การจัดการปัญหายาเสพติด

¹ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

² นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

³ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

⁴ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

⁵ อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

Participation of community leaders in managing drug problems of the Nong Bon Subdistrict community Prakhon Chai District Buriram Province

Thanakorn Jitharn¹, Nattasit Thanusin², Wannakarn Prodprakhon³,
Kanyakon Aiangprakhon⁴ And Sathaporn Wichairam⁵

Abstract

The objectives of this research article are 1) to study the level of participation in drug problem management among community leaders and people in the Nong Bon Subdistrict 2) To study the factor level Participation of community leaders in managing drug problems in Nong Bon Subdistrict. 3) to study factors affecting community leaders participation in managing drug problems in Nong Bon Subdistrict. and 4) to study ways to solve the drug problem by community leaders and people in the Nong Bon Subdistrict. The sample group used in this research is Community leaders and people living in the Nong Bon Subdistrict area Prakhon Chai District Buriram Province, 380 people. The tools used in the research are Questionnaires and interviews, questionnaires, and statistics used in data analysis include descriptive statistics, frequencies, percentages, means, and standard deviations. Inferential statistics include the Coefficient of Correlation and Multiple Regression Analysis. Interview data were analyzed using content analysis. The research results found that Level of participation in drug problem management of community leaders and people in the area is at a moderate level Participation in receiving information had the highest mean of ($\bar{x}$ =3.46) and participation in decision making had the lowest mean of ($\bar{x}$ =2.58). The overall level of participation factors of community leaders was at a moderate level. The social and economic factors had the highest average ($\bar{x}$ =3.70), while support from the government and other organizations had the lowest mean of ($\bar{x}$ =3.17). Factors affecting community leaders' participation in drug problem management are related to the level of participation of community leaders and people in the area. When the participation factor increases Participation levels will also be higher. Factors with high

¹ Student of Public Adminisatrasion , Buriram Rajabhat University

² Student of Public Adminisatrasion , Buriram Rajabhat University

³ Student of Public Adminisatrasion , Buriram Rajabhat University

⁴ Student of Public Adminisatrasion , Buriram Rajabhat University

⁵ Lectuer Department of Public Adminisatrasion , Buriram Rajabhat University

influence in these five areas were able to predict participation levels up to 81.60 percent, with statistical significance at the 0.5 level.

Keywords : Participation, Community leaders, Drug problem management

บทนำ

ปัญหายาเสพติดในประเทศไทยยังคงเป็นหนึ่งในปัญหาสังคมที่รุนแรงที่สุดในแต่ละประเทศทั่วโลก การใช้ยาเสพติดมีผลกระทบต่อตัวผู้เสพ และยังส่งผลร้ายแก่ครอบครัว สังคม และชุมชนด้วย นอกจากนี้ยังมีผลกระทบทางเศรษฐกิจเพราะจากสถิติแล้ว เมื่อปี 2566 ที่ผ่านมา มีการลักลอบขนส่งยาบ้ากว่า 200,000 เม็ด และยาไอซ์กว่า 1,145 กิโลกรัม ออกจากภูมิภาคต่างๆ สถิติการต้องราชทัณฑ์คดีตามพระราชบัญญัติยาเสพติดในวันที่ 1 มกราคม 2566 พบว่ามีผู้ต้องราชทัณฑ์ 206,361 คน คิดเป็นร้อยละ 78.6 ของผู้ต้องราชทัณฑ์ทั่วประเทศ โดยยาบ้ามีจำนวนผู้ต้องราชทัณฑ์มากที่สุด ตามด้วยยาไอซ์และกัญชา ถึงแม้จะมีการออกกฎหมายมาควบคุมแล้วแต่ปัญหายาเสพติดไม่ได้ลดลงเลย ในปี 2565-2566 พบว่า มีจำนวนผู้ติดสารเสพติดสูงซึ่งเด็กและเยาวชนเป็นกลุ่มที่ต้องรับมือกับปัญหานี้มากที่สุด การปราบปรามยาเสพติดยังคงท้าทายอย่างยิ่ง (Phufa Enterprise, 2020 : ออนไลน์) แม้จะมีกฎกระทรวงกำหนดปริมาณยาเสพติดที่ให้สันนิษฐานว่ามีไว้ในครอบครองเพื่อเสพ แต่ปัญหายาเสพติดยังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเนื่องจากมีช่องว่างทางกฎหมาย โดยเฉพาะในชุมชนยิ่งแต่จะทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น ซึ่งรวมถึงชุมชนตำบลหนองบอน อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ก็ประสบปัญหาในเรื่องนี้อยู่เช่นกัน

การแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนต้องการการร่วมมือของทุกภาคส่วนของสังคม รวมถึงการสนับสนุนการศึกษาและการอบรมเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหา การสนับสนุนให้มีโอกาสการทำงานและการฟื้นฟู การสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับการเติบโตและพัฒนาของเยาวชน รวมถึงการมีนโยบายและกลไกที่เข้มงวดในการป้องกันและแก้ไขปัญหานี้ในระดับท้องถิ่นและชาติ ด้วยการทำงานร่วมกันและการให้ความสำคัญกับปัญหานี้ หวังว่าสามารถลดความเสี่ยงและประสบความสำเร็จในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนได้ในอนาคต

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เพื่อให้เห็นวิธีการแก้ไขปัญหายาเสพติดว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคอย่างไร และผลในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งสามารถนำผลของการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการศึกษา เสนอแนะและหาข้อแก้ไขปัญหายาเสพติดของชุมชนในพื้นที่เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการแก้ไขปรับปรุงให้เปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมต่อการจัดการปัญหายาเสพติดของผู้นำชุมชนและประชาชนในพื้นที่ตำบลหนองบอน อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

2. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดการปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลหนองบอน อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดการปัญหาเสพติดในพื้นที่ตำบลหนองบอน อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

4. เพื่อศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยผู้นำชุมชนและประชาชนในพื้นที่ตำบลหนองบอน อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

กรอบแนวคิดการวิจัย

รูปภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

ลักษณะทางประชากรศาสตร์
1. เพศ
2. อายุ
3. ระดับการศึกษา
4. อาชีพ
5. รายได้

ระดับปัจจัยการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดการปัญหาเสพติด
1. ด้านการรับรู้ของประชาชน
2. ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐและองค์กรอื่นๆ
3. การมีส่วนร่วมของชุมชน
4. ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ
5. ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ

ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

ระดับการมีส่วนร่วมต่อการจัดการปัญหาเสพติดของผู้นำชุมชนและประชาชนในพื้นที่ตำบลหนองบอน อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์
1. การมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลของตนเอง ครอบครัวและชุมชน
2. การมีส่วนร่วมรับข้อมูลข่าวสาร
3. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ
4. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
5. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

สมมติฐานของวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ ด้านการรับรู้ของประชาชน ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐและองค์กรอื่นๆ การมีส่วนร่วมของชุมชน ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมต่อการจัดการปัญหาเสพติดของผู้นำชุมชนและประชาชนในพื้นที่ตำบลหนองบอน อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

สมมติฐานที่ 2 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ ด้านการรับรู้ของประชาชน ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐและองค์กรอื่นๆ การมีส่วนร่วมของชุมชน ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมต่อการจัดการปัญหาเสพติดของผู้นำชุมชนและประชาชนในพื้นที่ตำบลหนองบอน อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

การทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้มีการทบทวนวรรณกรรม นำแนวคิด ทฤษฎีของนักวิชาการรวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องไปเป็นแนวทางการศึกษาและได้ปฏิบัติตามกรอบของธนจิรา พวงผกา (2559), นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2559), ศักดิ์ ภูมิมาและบุญเอื้อ บุญฤทธิ์ (2561), กรรณทิพา มณีแนม (2566), จุติพร มาเพิ่มผล (2566), Cohen และ Uphoff (1981)

นิยามศัพท์เฉพาะ

1.ลักษณะทางประชากรศาสตร์ หมายถึง ความแตกต่างทางด้านสถานภาพและลักษณะส่วนตัวของบุคคลประกอบไปด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ของประชากรในพื้นที่

2.ระดับปัจจัยการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดการปัญหาเสพติด

2.1 ด้านการรับรู้ของประชาชน หมายถึง ความเข้าใจ ทศนคติ และการรับรู้ของประชาชนต่อเหตุการณ์ ปัญหา ข้อมูล กิจกรรม หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม ซึ่งอาจได้รับอิทธิพลจากสื่อต่างๆ การศึกษา ประสบการณ์ส่วนตัวและปัจจัยทางสังคมอื่น ๆ

2.2 ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐและองค์กรอื่นๆ หมายถึง การให้ความช่วยเหลือสนับสนุนทั้งทางด้านการเงิน งบประมาณ การบริหารจัดการ นโยบายหรือทรัพยากรอื่นๆ จากความร่วมมือของหน่วยงานของรัฐและองค์กรต่าง ๆ

2.3 การมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึง การที่สมาชิกในชุมชนหรือกลุ่มคนที่อยู่ในพื้นที่นั้นเข้ามามีบทบาทในการสร้างเครือข่าย หรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมอบรมให้ความรู้ การตัดสินใจหรือกระบวนการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการจัดการหรือการแก้ไขปัญหาต่างๆ ภายในชุมชน

2.4 ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ หมายถึง คุณลักษณะความสามารถ วิสัยทัศน์ และพฤติกรรมของผู้นำที่มีผลต่อการดำเนินงานและการบรรลุเป้าหมายในองค์กรหรือชุมชน ภาวะผู้นำนี้รวมถึงความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่างๆ การตัดสินใจ การสื่อสาร การจูงใจผู้อื่นและการสร้างความร่วมมือในกลุ่มบุคคลต่างๆ เพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามที่ตั้งเป้าหมายไว้

2.5 ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ หมายถึง อิทธิพลที่มาจากสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรม การตัดสินใจและโอกาสต่างๆ ในชีวิต ปัจจัยเหล่านี้จะรวมถึงระดับรายได้โอกาสทางการศึกษาการเข้าถึงทรัพยากรสุขภาพและสิ่งแวดล้อมซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อคุณภาพชีวิตประชาชน

3.ระดับการมีส่วนร่วมต่อการจัดการปัญหาเสพติดของผู้นำชุมชนและประชาชนในพื้นที่

3.1 การมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลของตน ครอบครัวและชุมชน หมายถึง กระบวนการที่บุคคล ครอบครัวหรือกลุ่มคนในชุมชนแบ่งปันข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือซึ่งจะมาจากประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมหรือการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ มีความสำคัญต่อการตัดสินใจหรือการพัฒนาในระดับบุคคล ครอบครัวและชุมชนรวมถึงข้อเสนอแนะที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้

3.2 การมีส่วนร่วมรับข้อมูลข่าวสาร หมายถึง การที่บุคคลหรือชุมชนเปิดรับข้อมูลข่าวสารหรือความรู้จากแหล่งต่างๆ เช่น สื่อมวลชน หน่วยงานของรัฐ องค์กรชุมชน การเข้าร่วมอบรมหรือแหล่งข้อมูลออนไลน์ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการสร้างความเข้าใจและการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการรับข้อมูลข่าวสารนี้ช่วยให้ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการสังคมและการพัฒนาชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.3 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ หมายถึง การที่บุคคลหรือชุมชนเข้ามามีบทบาทในการลงมือทำหรือมีส่วนร่วมในกระบวนการปฏิบัติการต่างๆ เช่น การประชุม การทำกิจกรรมการประสานงาน การจัดการทรัพยากร การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

3.4 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง กระบวนการที่บุคคลหรือกลุ่มคนมีโอกาสในการแสดงความคิดเห็นและเข้ามามีส่วนในการกำหนดทิศทาง นโยบายหรือการตัดสินใจที่มีผลกระทบต่อชีวิตของประชาชนหรือชุมชน ในด้านขั้นตอนการทำงาน แนวทางการแก้ไข การปรึกษาหารือข้อเสนอแนะ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจนี้ช่วยเสริมสร้างความเป็นประชาธิปไตย ในกระบวนการบริหารจัดการต่าง ๆ

3.5 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ หมายถึง การที่บุคคลหรือชุมชนได้รับผลลัพธ์ที่เป็นประโยชน์จากกระบวนการหรือกิจกรรมที่พวกเขาได้มีส่วนร่วม ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของทรัพยากร สิทธิประโยชน์ รางวัล ประกาศนียบัตร หรือการยกย่อง เป็นต้น

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิจัย 2 ส่วน เป็นแบบ Mix Method ได้แก่ วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถามเพื่อสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ตำบลหนองบอนพร้อมทั้งวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์กับผู้นำชุมชนที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำบลหนองบอน โดยมีวิธีการดำเนินวิจัย ดังนี้

1.การวิจัยเชิงปริมาณ

1.1 ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้นำชุมชนและประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลหนองบอน อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 7,999 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบอน, 2565)

1.2 ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) ได้แก่ ผู้นำชุมชนและประชาชนที่อาศัยในเขตพื้นที่ตำบลหนองบอน อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยกำหนดโดยสูตรของ ทาโร ยามาเน (Yamane, 1973) จึงได้ประชากรกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 380 คน

1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ลักษณะเครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน มีลักษณะเป็นคำถามตรวจสอบรายการ (Check List) มีมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และมีแบบคำถามปลายเปิด (Open-ended Form) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นข้อเสนอแนะอื่นๆ โดยการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่จะทำการศึกษาวิจัยโดยการศึกษาจากเอกสาร ตำรา ผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ปรึกษาไปให้ผู้เชี่ยวชาญ

จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face - Validity) นำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขสมบูรณ์แล้วไปทดลอง (Try Out) จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างผ่านเกณฑ์ไปหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.968 วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดการปัญหาเสพติดกับระดับการมีส่วนร่วมต่อการจัดการปัญหาเสพติดของผู้นำชุมชนและประชาชน โดยใช้เทคนิควิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Coefficient of Correlation) การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมต่อการจัดการปัญหาเสพติดของผู้นำชุมชนและประชาชนในพื้นที่โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) และวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิดใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมต่อการจัดการปัญหาเสพติดของผู้นำชุมชนและประชาชนในพื้นที่ตำบลหนองบอน อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า

ตารางที่ 1 ระดับการมีส่วนร่วมต่อการจัดการปัญหาเสพติดของผู้นำชุมชนและประชาชนในพื้นที่ตำบลหนองบอน อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

ระดับการมีส่วนร่วมต่อการจัดการปัญหายาเสพติด ของผู้นำชุมชนและประชาชน		ระดับการมีส่วนร่วม		การแปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	การมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลของตน ครอบครัว และชุมชน	3.11	1.17	ปานกลาง
2	การมีส่วนร่วมรับข้อมูลข่าวสาร	3.46	0.99	ปานกลาง
3	การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ	3.19	1.20	ปานกลาง
4	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	2.58	1.12	ปานกลาง
5	การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	2.94	1.13	ปานกลาง
รวม		3.05	0.95	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมต่อการจัดการปัญหาเสพติดของผู้นำชุมชนและประชาชนในพื้นที่ ตำบลหนองบอน อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ มีภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.05$, S.D. = 0.95) เมื่อพิจารณา พบว่า ระดับที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การมีส่วนร่วมรับข้อมูลข่าวสาร ($\bar{X} = 3.46$, S.D. = 0.99) และระดับที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 2.58$, S.D. = 1.12)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาระดับปัจจัยการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดการปัญหาเสพติดในตำบลหนองบอน อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า

ตารางที่ 2 ระดับปัจจัยการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดการปัญหาเสพติดในพื้นที่ตำบลหนองบอน อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

ระดับปัจจัยการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดการปัญหาเสพติด	ระดับการมีส่วนร่วม		
	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1 ด้านการรับรู้ของประชาชน	3.43	0.84	ปานกลาง
2 ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐและองค์กรอื่นๆ	3.17	1.02	ปานกลาง
3 การมีส่วนร่วมของชุมชน	3.54	1.00	มาก
4 ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ	3.62	1.07	มาก
5 ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ	3.70	0.84	มาก
รวม	3.49	0.70	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดการปัญหาเสพติดในพื้นที่ตำบลหนองบอน อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ มีภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.49$, S.D. = 0.70) เมื่อพิจารณา พบว่า ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.84) และปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐและองค์กรอื่นๆ ($\bar{X} = 3.17$, S.D. = 1.02)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดการปัญหาเสพติดในตำบลหนองบอน อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า

ตารางที่ 3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดการปัญหาเสพติดมีความสัมพันธ์ต่อระดับการมีส่วนร่วมต่อการจัดการปัญหาเสพติดของผู้นำชุมชนและประชาชนในพื้นที่ ตำบลหนองบอน อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดการปัญหาเสพติด	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	P
1. ด้านการรับรู้ของประชาชน	.608**	.001*
2. ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐและองค์กรอื่นๆ	.574**	.001*
3. การมีส่วนร่วมของชุมชน	.819**	.001*
4. ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ	.787**	.001*
5. ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ	.473**	.001*
รวม	.879**	.001*

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดการปัญหาเสพติดมีความสัมพันธ์ต่อระดับการมีส่วนร่วมต่อการจัดการปัญหาเสพติดของผู้นำชุมชนและประชาชนในพื้นที่ ($r = .879^{**}$, $p = .001^{*}$) หมายถึง เมื่อมีปัจจัยการมีส่วนร่วมเพิ่มขึ้น ระดับการมีส่วนร่วมต่อการจัดการปัญหาเสพติดของผู้นำชุมชนและประชาชนในพื้นที่จะสูงขึ้น เมื่อพิจารณารายด้านของปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดการปัญหาเสพติด 5 ด้าน พบว่ามีความสัมพันธ์กับระดับที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดการปัญหาเสพติดอยู่ในระดับสูงมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ได้ดังนี้

- 1) ด้านการรับรู้ของประชาชน มีความสัมพันธ์ กับ ระดับที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดการปัญหาเสพติดอยู่ในระดับความสัมพันธ์กันสูง ($r = .608^{**}$, $p = .001^{*}$)
- 2) ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ และองค์กรอื่นๆมีความสัมพันธ์ กับ ระดับที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดการปัญหาเสพติดอยู่ในระดับความสัมพันธ์กันปานกลาง ($r = .574^{**}$, $p = .001^{*}$)
- 3) การมีส่วนร่วมของชุมชน มีความสัมพันธ์ กับ ระดับที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดการปัญหาเสพติดอยู่ในระดับความสัมพันธ์กันสูงมาก ($r = .819^{**}$, $p = .001^{*}$)
- 4) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ มีความสัมพันธ์ กับ ระดับที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดการปัญหาเสพติดอยู่ในระดับความสัมพันธ์กันสูง ($r = .787^{**}$, $p = .001^{*}$)
- 5) ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์ กับ ระดับที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดการปัญหาเสพติด อยู่ในระดับปานกลาง ($r = .473^{**}$, $p = .001^{*}$)

ตารางที่ 4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดการปัญหาเสพติดมีอิทธิพลต่อระดับการมีส่วนร่วมต่อการจัดการปัญหาเสพติดของผู้นำชุมชนและประชาชนในพื้นที่ ตำบลหนองบอน อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

ตัวแปรพยากรณ์	B	<i>S. E. b</i>	β	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	.172	.107		1.607	.109 [*]
ด้านการรับรู้ของประชาชน (X_1)	.135	.029	.127	4.587	.001 [*]
ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐและองค์กรอื่นๆ (X_2)	.074	.023	.085	3.153	.002 [*]
การมีส่วนร่วมของชุมชน (X_3)	.367	.030	.413	12.104	.001 [*]
ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ (X_4)	.326	.023	.410	14.034	.001 [*]
ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ (X_5)	.070	.027	.066	2.597	.010 [*]

$R = .975$, $R^2 = .819$, Adjusted $R^2 = .816$, $S. E. b = .38227$, $F = 337.634$, Sig. = $< .001^{*}$

^{*} มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ เพื่อพยากรณ์อิทธิพลของปัจจัยด้านการรับรู้ของประชาชน ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐและองค์กรอื่นๆ ปัจจัยการมีส่วนร่วมของชุมชน ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ ที่ส่งผลต่อระดับการมีส่วนร่วมต่อการจัดการปัญหาเสพติดของ

ผู้นำชุมชนและประชาชนในพื้นที่ ตำบลหนองบอน อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดการปัญหาอาเสพติด ในภาพรวมนั้น สามารถพยากรณ์อิทธิพลที่มีต่อระดับการมีส่วนร่วมต่อการจัดการปัญหาอาเสพติดของผู้นำชุมชนอยู่ในระดับสูงมาก โดยคิดเป็นร้อยละ 81.60 , (Adjusted R^2 = .816) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยของตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดการปัญหาอาเสพติด พบว่า ปัจจัยด้านการรับรู้ของประชาชน (X_1) มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ .127 ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐและองค์กรอื่นๆ (X_2) มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ .085 ปัจจัยการมีส่วนร่วมของชุมชน (X_3) มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ .413 ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ (X_4) มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ .410 ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ (X_5) มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ .066

ซึ่งสามารถเขียนเป็นพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ

$$Y' = .172 + .135X_1 + .074X_2 + .367X_3 + .326X_4 + .070X_5$$

สามารถเขียนเป็นสมการถดถอย คะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

$$Z' = .127X_1 + .085X_2 + .413X_3 + .410X_4 + .066X_5$$

4.เพื่อศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาอาเสพติดโดยผู้นำชุมชนและประชาชนในพื้นที่ ตำบลหนองบอน อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า

ข้อเสนอแนะส่วนใหญ่ ผู้นำชุมชนและประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหาอาเสพติดอย่างเป็นระบบโดยมีการจัดประชุมระหว่างผู้นำชุมชน หน่วยงานภาครัฐ และหัวหน้าครอบครัวในแต่ละครัวเรือน เพื่อเสนอแนวทางการป้องกันแก้ไขปัญหาอาเสพติด โดยได้มีการสนับสนุนจัดโครงการชุมชนบำบัดอย่างยั่งยืน ขึ้นมาเพื่อช่วยให้ผู้เสพนั้นได้เข้ารับการบำบัดและยังอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติดซึ่งทำให้ชุมชนและประชาชนมีความเข้มแข็งและสามารถป้องกันตนเองจากปัญหานี้ได้

อภิปรายผล

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมต่อการจัดการปัญหาอาเสพติดของผู้นำชุมชนและประชาชนในพื้นที่ตำบลหนองบอน อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

ผลการวิจัย พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมต่อการจัดการปัญหาอาเสพติดของผู้นำชุมชนและประชาชนในพื้นที่ตำบลหนองบอน อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้นำชุมชนมีการดำเนินในเรื่องการให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาอาเสพติดภายในครอบครัว การติดตามข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาอาเสพติด จากแหล่งข้อมูลต่างๆ การอบรมหรือสัมมนาเกี่ยวกับปัญหาอาเสพติด การเข้าร่วมในกิจกรรมหรือโครงการที่จัดขึ้นเพื่อป้องกันหรือแก้ไขปัญหาอาเสพติดในชุมชน รวมถึงการมีส่วนร่วมในการประชุมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานป้องกัน และแก้ไขปัญหาอาเสพติดในชุมชน แต่ก็ยังไม่ดีเท่าที่ควรจะเป็น เนื่องจากการเข้าถึงข่าวสารหรือนโยบายของรัฐบาลนั้นยังเข้าไม่ถึงชุมชนเท่าที่ควร แต่ในภาพรวมนั้นยังถือว่าพอรับได้ และยังต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่องต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสาธิต บัวขาว และคณะ (2567)

ที่พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านวังไทร ตำบลถ้ำใหญ่ อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านการมีส่วนร่วมรับข้อมูลข่าวสาร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เรณูมาศ รักษาแก้ว (2559) ที่กล่าวว่าการแบ่งระดับขั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนอาจแบ่งได้หลายวิธี ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และความละเอียดของการแบ่งเป็นสำคัญ โดยระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนเรียงตามลำดับจากต่ำสุดไปหาสูงสุด โดยด้านต่ำสุด ได้แก่ ระดับการให้ข้อมูล เป็นวิธีการที่ง่ายที่สุดของการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้วางแผนโครงการกับประชาชน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูลแก่ประชาชน โดยวิธีการต่าง ๆ เช่น การแถลงข่าว การแจกข่าวสาร และการแสดงนิทรรศการ เป็นต้น แต่ไม่เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นหรือเข้ามาเกี่ยวข้องใดๆ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาระดับปัจจัยการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดการปัญหายาเสพติดในตำบลหนองบอน อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

ผลการวิจัย พบว่า ระดับปัจจัยการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดการปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลหนองบอน อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ประชาชนในพื้นที่มีการรับรู้ถึงปัญหายาเสพติดในชุมชนเป็นอย่างดี จากการเข้าร่วมกิจกรรมที่ผู้นำชุมชนได้มีการจัดขึ้นเพื่อให้ความรู้เรื่องภัยของยาเสพติด แต่ก็ยังขาดการสนับสนุนในด้านนโยบายต่างๆ จากภาครัฐทำให้การดำเนินกิจกรรมต่างๆนั้นยังไม่ดีเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วันชนะ ดวงจันทร์ทิพย์ และคณะ (2566) ที่พบว่า ผลการวิจัยจากการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประชุม สุวดีธิ (2551) ที่กล่าวว่า ลักษณะเงื่อนไขพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของบุคคลเกิดจากพื้นฐาน 4 ประการ คือ เป็นบุคคลที่มีความพร้อมที่เข้ามามีส่วนร่วม กล่าวคือ ผู้นั้นจะต้องมีสภาพทางเศรษฐกิจวัฒนธรรม และกายภาพที่เปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมได้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดการปัญหายาเสพติดในตำบลหนองบอน อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

การทดสอบสมมติฐานการวิจัย 1 พบว่า ตัวแปรอิสระ 5 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ต่อระดับการมีส่วนร่วมต่อการจัดการปัญหายาเสพติดของผู้นำชุมชนและประชาชนในพื้นที่ ตำบลหนองบอน อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ในทุกด้าน ได้แก่ ด้านการรับรู้ของประชาชน ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐและองค์กรอื่นๆ การมีส่วนร่วมของชุมชน ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .608, .574, .819, .787 และ .473 ตามลำดับ โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร หมายถึง เมื่อมีปัจจัยการมีส่วนร่วมเพิ่มขึ้น ระดับการมีส่วนร่วมต่อการจัดการปัญหายาเสพติดของผู้นำชุมชนและประชาชนในพื้นที่ จะสูงขึ้น เมื่อพิจารณารายด้านของปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดการปัญหายาเสพติด 5 ด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์กับระดับที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดการปัญหายาเสพติดอยู่ในระดับสูงมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า

ชุมชนตำบลหนองบอน อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ มีความร่วมมือกันในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดกันอย่างดีเยี่ยม จากการที่ผู้นำชุมชนได้มีการจัดโครงการ จัดกิจกรรม และการอบรมในการให้ความรู้ ในเรื่องของยาเสพติดในชุมชนทำให้ประชาชนในพื้นที่เกิดภูมิคุ้มกันในตัวเองมากขึ้น และนอกจากนั้นยังสร้าง เครือข่ายชุมชน ซึ่งทำให้เกิดความเข้มแข็งภายในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียงได้อีก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐพล แผลมทองกลาง และคณะ (2566) ที่พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกัน และแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในเขตอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 เช่นเดียวกัน และเมื่อมีการรับรู้เรื่องยาเสพติดมากขึ้น และมีทัศนคติที่เห็นด้วยต่อสถานการณ์ การเสพยาเสพติดของเยาวชนส่งผลให้พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดดีขึ้นตามลำดับ เมื่อพิจารณา เป็นรายชื่อ ด้านที่มีความสัมพันธ์สูงที่สุดคือ การมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธราธร เพ็ญนิภาภรณ์ (2562), Arnstien (1969), สมบัติ นามบุรี (2562) และ Cohen and Uphoff (1981) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยให้เกิดการตัดสินใจที่ดีขึ้น บรรลุเป้าหมาย และสร้างความยั่งยืน การมีส่วนร่วมที่มีคุณภาพต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่าง เช่น การมีส่วนร่วมอย่างมีบทบาท การรู้จักใช้อำนาจ การมีส่วนร่วมอย่างเต็มใจ การได้รับข้อมูล และการได้รับการสนับสนุน

การทดสอบสมมติฐานการวิจัย 2 พบว่า ตัวแปรอิสระ 5 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อระดับการมีส่วนร่วม ต่อการจัดการปัญหา ยาเสพติดของผู้นำชุมชนและประชาชนในพื้นที่ ตำบลหนองบอน อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ในทุกด้าน ได้แก่ ด้านการรับรู้ของประชาชน ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐและองค์กรอื่นๆ การมีส่วนร่วมของชุมชน ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ปัจจัยทางสังคม และเศรษฐกิจ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน .127 .085 .413 .410 และ .066 ตามลำดับ สามารถอธิบายอิทธิพลที่มีต่อระดับการมีส่วนร่วมต่อการจัดการปัญหา ยาเสพติดของผู้นำชุมชน ได้ร้อยละ 81.60 (Adjusted $R^2=.816$) อยู่ในระดับสูงมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ ภาวะผู้นำ การมีส่วนร่วมของชุมชน การสนับสนุนจากภาครัฐและองค์กรอื่นๆ และการรับรู้ของประชาชน ล้วนเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนและประชาชนในการจัดการปัญหา ยาเสพติดในพื้นที่ ตำบลหนองบอน หากชุมชนสามารถบริหารจัดการปัจจัยเหล่านี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะส่งผลให้การจัดการ ปัญหา ยาเสพติดเป็นไปได้อย่างยั่งยืนและมีความสำเร็จในระยะยาว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภิสรา ธารประเสริฐ (2563) ที่พบว่า ปัจจัยด้านการบริหารจัดการและปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งผลเชิงบวกต่อความสำเร็จในการดำเนินงานด้านยาเสพติดของกองทุนแม่ของแผ่นดินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ซึ่งปัจจัยดังกล่าวมีอิทธิพลร่วมในการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อ ความสำเร็จในการดำเนินงานด้านยาเสพติดของกองทุนแม่ของแผ่นดินสูงถึงร้อยละ 78.10 ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ Huntington and Nelson (1975) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนจะพิจารณาจาก กิจกรรมและการบริหารซึ่งจะต้องมีการศึกษาควบคู่กันไป ในระดับกิจกรรมนั้นจะเป็นพื้นฐานเบื้องต้นของการ ทำให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุด ส่วนในด้านการบริหารนั้นจะเป็นลักษณะของผู้มีอำนาจ หน้าที่ที่จะเปิดทางให้ประชาชนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นหรือแสดงออกถึงเข้าร่วมในกิจกรรมนั้น

ไม่ว่าจะในแนวราบ แนวตั้ง ถ้าประชาชนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้นๆ จะทำให้เกิดการจัดการปัญหาที่มีประสิทธิภาพสูงที่สุด

วัตถุประสงค์ข้อที่ 4 เพื่อศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยผู้นำชุมชนและประชาชนในพื้นที่ตำบลหนองบอน อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า

ผลการวิเคราะห์ พบว่า ข้อเสนอแนะส่วนใหญ่ ผู้นำชุมชนและประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหายาเสพติดอย่างเป็นระบบโดยมีการจัดประชุมระหว่างผู้นำชุมชน หน่วยงานภาครัฐและหัวหน้าครอบครัวในแต่ละครัวเรือนเพื่อเสนอแนวทางการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยได้มีการสนับสนุนจัดโครงการชุมชนบำบัดอย่างยั่งยืนขึ้นมาเพื่อช่วยให้ผู้เสพนั้นได้เข้ารับการบำบัดและยังอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติดซึ่งทำให้ชุมชนและประชาชนมีความเข้มแข็งและสามารถป้องกันตนเองจากปัญหานี้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมบัติ นามบุรี (2562) และ สถาบันพระปกเกล้า (2559) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการสื่อสารในระบบเปิด ซึ่งเป็นการสื่อสารสองทางระหว่างบุคคล กลุ่มบุคคล ชุมชน หรือองค์การในการดำเนินกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งหรือหลายกิจกรรมทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งการมีส่วนร่วมจะเกี่ยวข้องกับกระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมการดำเนินการ และร่วมรับผลประโยชน์ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกันของกลุ่มและเป็นการเสริมสร้างความสามัคคี ความรู้สึกร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดการปัญหายาเสพติดของชุมชนตำบลหนองบอน อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ มีดังนี้

1.1 ผู้นำชุมชนควรส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนเพิ่มขึ้นมากกว่าเดิม เพื่อให้มีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างต่อเนื่องและสามารถดำรงอยู่ในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงของสังคมในอนาคต

1.2 ควรมีการส่งเสริมกิจกรรมชุมชนที่สร้างสรรค์ เช่น การจัดอบรมสำหรับเยาวชนและประชาชนในชุมชนเกี่ยวกับอันตราย ผลกระทบหรือโทษของยาเสพติดเพื่อสร้างความตระหนักรู้ และการป้องกัน

1.3 ชุมชนต้องมีการจัดให้สมาชิกในชุมชนได้ศึกษาดูงานจากที่อื่นในด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติดเพื่อเป็นการเพิ่มความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์ให้กับสมาชิกในชุมชนได้มีศักยภาพที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการขยายพื้นที่ศึกษาไปยังตำบลหรืออำเภออื่น ๆ ในจังหวัดบุรีรัมย์หรือจังหวัดใกล้เคียง เพื่อทำการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดการปัญหายาเสพติดในพื้นที่ที่มีสภาพสังคมและเศรษฐกิจแตกต่างกัน

2.2 ควรพัฒนาและปรับปรุงเครื่องมือวิจัยให้ละเอียดและหลากหลายมากขึ้น เช่น การเพิ่มแบบสอบถามที่เจาะจงเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในแต่ละกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันยาเสพติดหรือใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อเข้าใจแรงจูงใจและปัจจัยที่ทำให้ผู้นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

2.3 ควรทำการวิจัยในช่วงเวลาที่ยาวนานมากขึ้น เพื่อดูแนวโน้มและความเปลี่ยนแปลงของการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในระยะยาว

เอกสารอ้างอิง

- กรรณทิพา มณีแนม. (2561). แนวทางแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยผู้นำชุมชนและประชาชนในพื้นที่ตำบลบาราเฮาะ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี. <https://kb.psu.ac.th>.
- จุติพร มาเพิ่มผล (2566). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งควายกิน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง (งานนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา). https://digital_collect.lib.buu.ac.th.
- ณัฐพล แผลมทองกลาง และคณะ. (2566). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในเขตอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด.วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3(1). <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/article/view/266059/176754>.
- ธนจิรา พวงผกา. (2559). ปัจจัยที่มีผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลบางเตือ อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี (ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์). <http://ethesisarchive.library.tu.ac.th>.
- ธราธร เพื่องนิภากรณ์. (2562). การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอศรีมโหสถ จังหวัดปราจีนบุรี (สารนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีปทุม). <http://www.dspace.spu.ac.th>.
- นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. (2546). การมีส่วนร่วม หลักการพื้นฐาน เทคนิค และกรณีตัวอย่าง. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : สิริลักษณ์การพิมพ์.
- ประชุม สุวดีธิ. (2551). การตลาดอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์.
- เรณูมาศ รักษาแก้ว. (2559). การมีส่วนร่วมของประชาชน. สถาบันพระปกเกล้า.
- การมีส่วนร่วมของประชาชน - ฐานข้อมูลการเมืองการปกครองสถาบันพระปกเกล้า.

- วชิรวัชร งามละม่อม. (3 กุมภาพันธ์ 2559). **ทฤษฎีการมีส่วนร่วม**. Media Learning of Public Administration. https://learningofpublic.blogspot.com/2016/02/blog-post_79.html?m=1
- วันชนะ ดวงจันทร์ทิพย์ และคณะ. (2566). **บทบาทของผู้นำชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร**. วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 4(1), 271. <https://so08.tci-thaijo.org/index.php/JMSSNRU/article/view/2101/2247>.
- ศักดิ์ หมูธิมา และ บุญเอื้อ บุญฤทธิ์. (2561). **การจัดการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันปัญหา ยาเสพติดในกรุงเทพมหานคร:กรณีศึกษาเขตสวนหลวง**. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, 13(2), 11-25.
- ศุภิสรา ธารประเสริฐ. (2563). **ประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอรามัญ จังหวัดนครพนม**. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2559). **การมีส่วนร่วม**. สถาบันพระปกเกล้า. สืบค้นเมื่อ 23 มิถุนายน 2567. <http://wiki.kpi.ac.th>.
- สมบัติ นามบุรี. (2562). **ทฤษฎีการมีส่วนร่วมในงานรัฐประศาสนศาสตร์**. วารสารวิจัยวิชาการ, 2(1), 183. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jra/article/view/179213/128700>.
- สาธิต บัวขาว และคณะ. (2567). **การมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านวังไทร ตำบลถ้ำใหญ่ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดนครราชสีมา**. วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และนวัตกรรม, 3(1), 1. https://so02.tci-thaijo.org/index.php/hsi_01/article/view/251793/178971.
- องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบอน. (7 พฤษภาคม 2558). **สภาพ และข้อมูลพื้นฐาน.องค์การบริหาร ส่วนตำบลหนองบอน**. <https://nongborn.go.th/index.php/information-base>.
- Huntington, S. & Nelson, S. (1975). **No easy choice: political participation in developing countries**. New York : Harvard University Press.